

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бутирін Євген	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	18
	ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	21
Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
Железков Андрій	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
Завгородня Юлія	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
Каприця Роман	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
Кміта Н., Сенюк О.	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
Кобець Юлія	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
Колеснік Маргарита	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
Колодяженський В.	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
Косенко Микола	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
Краснопольська Тетяна	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
Лисенко Юлія	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
Ломака Іванна	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
Малашенко Людмила	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

Література:

1. Возняковська К.А., Біленець Д.А., Марчук В.В. Антикорупційні механізми у системі публічного адміністрування як засіб боротьби з організованою злочинністю у сфері господарювання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 84: частина 3. С.44-48.
2. Затонацька Т., Таюрський І. Блокчейн як механізм антикорупційного контролю у публічних фінансах: міжнародний досвід і перспективи для України. *Економіка і суспільство*. 2025. №76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6316/6259>
3. Коржов С.С. Інтеграція блокчейн-технологій у системі електронного урядування як механізм протидії корупційним схемам. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. №3. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/333963/322855>

Колєсник М. М.,

здобувачка другого року навчання
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ

В умовах воєнного стану держава має одночасно вирішувати два завдання: забезпечувати комплектування Сил оборони та не допустити зупинення органів влади, критичної інфраструктури, оборонних підприємств, транспорту, енергетики, зв'язку та інших сфер, без яких не працює економіка. Саме для цього законодавство передбачає механізм бронювання військовозобов'язаних працівників. У статті 24 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» прямо визначено, що бронювання здійснюється для забезпечення функціонування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ і організацій в особливий період [1]. Тому бронювання не можна розглядати як пільгу для окремого роботодавця. Його призначення полягає у збереженні тих трудових ресурсів, без яких держава не зможе підтримувати оборону та економічну

стійкість одночасно.

Станом на 2026 рік цей механізм уже працює не лише через паперові погодження, а й через електронний порядок. Постанова Кабінету Міністрів України № 76 визначає, що бронювання здійснюється за списками військовозобов'язаних в електронній формі засобами порталу Дія [2]. На порталі Дія прямо вказано, що бронювання доступне для підприємств оборонно-промислового комплексу та підприємств, критично важливих для забезпечення потреб Збройних Сил України. Там само зазначено, що заява опрацьовується протягом 24 годин, а працівника з порушенням військового обліку у визначених випадках можна забронювати на 45 днів один раз на рік [3]. У березні 2026 року Міністерство економіки повідомило про запуск безшовного продовження бронювання працівників через Дію, а також підтвердило, що відповідні заяви можуть подавати керівники, підписанти або уповноважені особи підприємств, внесених до Єдиного переліку [4]. Це свідчить про те, що держава намагається перевести процедуру в більш швидкий і передбачуваний формат.

Разом із тим у практиці 2025–2026 років проблеми нікуди не зникли. Найперше, для роботодавця вирішальним є не саме бажання забронювати працівника, а наявність у підприємства статусу критично важливого або належності до визначених категорій. Без цього скористатися механізмом неможливо [2; 3]. Далі виникає питання стабільності правил. У 2025–2026 роках уряд неодноразово змінював порядок бронювання: дозволив перебронювання без 72-годинної паузи, запровадив окремі правила для 45-денного бронювання працівників з нерегульованим військовим обліком, а також передбачив можливість бронювання понад 50 відсотків військовозобов'язаних за рішенням Міноборони [5; 7]. Для держави такі зміни зрозумілі, бо війна потребує швидкого коригування рішень. Але для підприємств це означає постійну потребу стежити за новими умовами, підтверджувати критичний статус і фактично працювати в режимі безперервної адаптації.

Окреме практичне значення має те, що бронювання напряму пов'язане з наявністю ключових кадрів. Для багатьох підприємств питання стоїть не абстрактно, а дуже просто: якщо немає фахівців, не працює виробництво, не виконується контракт, зупиняється логістика або ремонт, не надаються послуги, від яких залежать інші галузі. У науковій літературі справедливо підкреслюється, що бронювання дозволяє зберегти кадровий потенціал критично важливих підприємств і має не лише мобілізаційне, а й виразне економічне значення [6, с. 60–61; 8, с. 602]. Разом із тим ті самі дослідження звертають увагу на недостатню стабільність правового механізму бронювання та постійні зміни правил, що створює для роботодавців додаткові організаційні труднощі [6, с. 62; 8, с. 593].

Отже, проблема у 2026 році полягає вже не в самому існуванні бронювання, а в тому, щоб цей механізм був достатньо швидким, зрозумілим і передбачуваним для тих, хто реально забезпечує функціонування держави та економіки.

На наш погляд, подальше вдосконалення має йти у кількох напрямках. По-перше, правила підтвердження критичності підприємств і подальшого продовження бронювання мають бути максимально стабільними в межах хоча б одного визначеного періоду. По-друге, необхідно зберігати і розвивати електронний алгоритм через Дію, оскільки саме він зменшує кількість зайвих контактів, скорочує строки та робить процедуру менш залежною від суб'єктивного чинника [6, с. 60–61]. По-третє, підприємствам потрібні не лише зміни до порядку, а й своєчасні офіційні роз'яснення щодо того, як застосовуються нові правила на практиці. По-четверте, особливо для ОПК, енергетики, транспорту, зв'язку та інших критичних сфер важливо зберігати можливість оперативного бронювання тих працівників, без яких реально не виконується оборонне або економічне завдання.

Таким чином, у 2026 році бронювання військовозобов'язаних працівників в Україні є не другорядною процедурою, а одним із ключових механізмів збереження трудових ресурсів у воєнній економіці. Воно дозволяє поєднати мобілізаційні потреби держави з необхідністю забезпечувати роботу критично важливих підприємств і установ. Водночас ефективність цього механізму залежить від того, наскільки зрозумілими, стабільними та практично придатними є правила його застосування. Саме тому подальше вдосконалення бронювання має бути спрямоване не лише на контроль, а й на забезпечення передбачуваності процедури для тих суб'єктів, від яких реально залежить функціонування економіки України в умовах війни.

Література:

1. Боброва Ю. Ю. Правовий механізм бронювання військовозобов'язаних в Україні: відповідність викликам у ретроспективному аналізі. Нове українське право. 2025. Вип. 6. С. 56–62.
2. Бронювання працівників / Портал Дія. URL: <https://diia.gov.ua/services/bronyuvannya-pracivnikiv> (дата звернення: 24.03.2026).
3. Бухтіярова І. Г., Осіпова Я. С. Адміністративно-правова характеристика бронювання військовозобов'язаних працівників в особливий період. Журнал «Перспективи та інновації науки». 2025. № 2(7). С. 592–603.
4. Деякі питання бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час : постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2025 № 1608.

5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1608-2025-%D0%BF> (дата звернення: 24.03.2026).

6. Деякі питання реалізації положень Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час : постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2023 № 76. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/76-2023-%D0%BF> (дата звернення: 24.03.2026).

7. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993

8. № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3543-12> (дата звернення: 24.03.2026).

9. У Дії запустили можливість безшовного продовження бронювання працівників / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. 18.03.2026. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/c913ecc8-103e-4562-95c6-c0bec4488ea1?lang=uk-UA&title=Broniuvannia> (дата звернення: 24.03.2026).

10. У Дії запустили нову можливість бронювання працівників для підприємств оборонного сектору / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. 13.03.2026. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/cfdad9e6-78e0-4494-9397-f2a944ea2b9c?isSpecial=true&lang=ukUA&title=UDiiZapustiliNovuMozhlivistBroniuvannia> (дата звернення: 24.03.2026).

Колодяженський В. В.,
студент 3 курсу юридичного факультету,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Для сучасної держави децентралізація є не просто адміністративною реформою, а способом перебудови всієї архітектури публічної влади, за якої центр перестає бути єдиним вузлом формування політики, а реальні компетенції, ресурси й відповідальність переміщуються ближче до громадянина.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції